

- ANALYSE

Danskerne ønsker mere konkurrenceudsættelse i kommunerne

Tal fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen viser, at danske kommuner har opgaver for ca. 247 mia. kr. om året, som kan løses af både offentlige og private leverandører. Kun 26,9 pct. af opgaverne blev konkurrenceudsat i 2021. Dansk Erhvervs befolkningsundersøgelse viser, at 37 pct. af danskerne ønsker mere konkurrenceudsættelse i deres kommuner. Kun 8 pct. ønsker mindre konkurrenceudsættelse.

I kommunerne er der opgaver for ca. 247 mia. kr. om året (2020-niveau), som kan konkurrenceudsættes.ⁱ Det betyder, at de kan løses af både offentlige og private leverandører. Men på tværs af landets kommuner blev kun 26,9 pct. af opgaverne i gennemsnit konkurrenceudsat i 2021.ⁱⁱ Når der er en effektiv konkurrence, bidrager det til at sikre lavere priser, højere kvalitet og mere bæredygtige løsninger.ⁱⁱⁱ

Dansk Erhverv har derfor undersøgt danskernes holdning til graden af konkurrenceudsættelse i kommunerne. Vi har spurgt, om de mener, at deres kommune bør markedsprøve flere eller færre opgaver end de gør i dag. Vi har også spurgt, om bedst mulig kvalitet i velfærden betyder mere, end om velfærden leveres af en offentlig eller privat leverandør.

Undersøgelsen viser, at 37 pct. af danskerne mener, at deres kommune bør konkurrenceudsætte flere opgaver, end det er tilfældet i dag. Kun 8 pct. ønsker mindre konkurrenceudsættelse. Undersøgelsen viser også, at et flertal af danskerne (74 pct.) er enige i, at kvalitet i velfærden betyder mere, end om den leveres af en offentlig eller privat leverandør.

Indikator for konkurrenceudsættelse (IKU)

Konkurrenceudsættelse i kommunerne måles ved *indikator for konkurrenceudsættelse* (IKU).^{iv} Indikatoren udtrykker kommunernes brug af private leverandører af opgaver i forhold til kommunernes samlede opgaver, der kan varetages af private leverandører. Indikatoren omfatter også de opgaver, som har været i udbud, og som er vundet af kommunale leverandører.^v IKU'en vedrører som udgangspunkt kun konkurrenceudsættelse af tjenesteydelser og dermed ikke større bygge- og anlægsarbejder eller varekøb, medmindre varekøbet er tilknyttet tjenesteydelsen.^{vi}

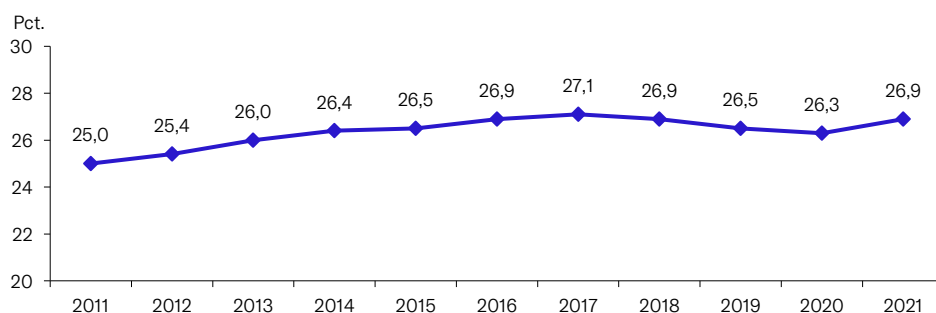
Lav variation i konkurrenceudsættelsen i kommunerne de seneste 10 år

Konkurrenceudsættelse af kommunernes opgaver bidrager til, at kommunerne lettere kan vælge den leverandør, de vurderer til at være bedst til at løse den konkrete opgave ud fra et bestemt tildelingskriterium. Det kan fx være ud fra pris, kvalitet, bæredygtighed mv.

På tværs af landets kommuner blev i gennemsnit 26,9 pct. af kommunernes opgaver udsat for konkurrence i 2021, hvor de nyeste tal er fra, se figur 1. De seneste 10 år har denne andel varieret fra 25,0 pct. i 2011 til maksimalt 27,1 pct. i 2017.

Den gennemsnitlige konkurrenceudsættelse dækker over markante forskelle mellem de danske kommuner. Som eksempel kan nævnes Tårnby Kommune, hvor kun 21,2 pct. af kommunens opgaver konkurrenceudsættes i 2021 (laveste konkurrenceudsættelse i en ikke-ø-kommune). Til sammenligning konkurrenceudsættes 53,8 pct. af opgaverne i Gribskov Kommune i 2021. Knap 80 pct. af kommunerne konkurrenceudsætter mindre end 30 pct. af deres opgaver i 2021 (76 kommuner).

Figur 1: **Indikator for konkurrenceudsættelse (pct.) fra 2011-2021**

Kilde: Indenrigs- og Boligministeriet, www.noegletal.dk, 17-12-2022.

Note: Gennemsnit på tværs af landets kommuner. Bemærk, y-aksen starter ikke i 0.

37 pct. mener, at kommunerne bør konkurrenceudsætte mere end i dag

Dansk Erhverv har spurgt danskerne, om de synes, at deres kommune bør markedsprøve flere eller færre opgaver end de gør i dag.

For at lette forståelsen for 'markedsprøve' blev respondenterne i undersøgelsen præsenteret for nedenstående tekst (angivet med kursiv nedenfor):

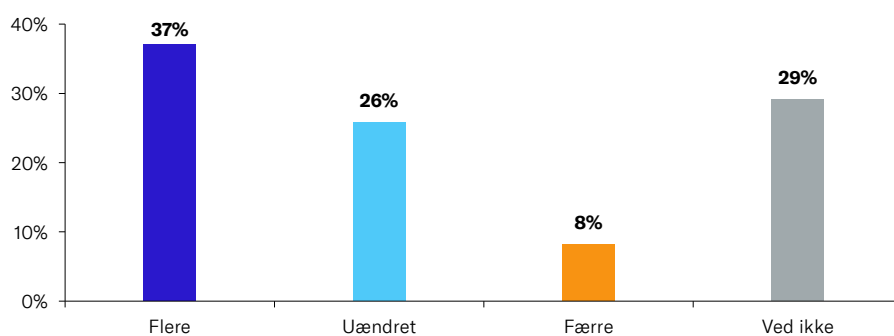
"Markedsprøvning betyder, at kommunen og andre ikke-kommunale aktører, typisk private virksomheder, på lige vilkår kan give et tilbud på at løse opgaven. Eksempelvis tømnning af skraldespande, hjemmehjælp, drift af plejehjem etc. Opgaven bliver tildelt den aktør, som tilbyder det bedste forhold mellem pris og kvalitet."

Herefter blev respondenterne præsenteret for deres egen kommunes konkurrenceudsættelsesgrad. På baggrund af denne information, blev de bedt om at svare på, om de ønsker mere eller mindre markedsprøvning af kommunens opgaver.

37 pct. af danskerne svarer, at deres kommune bør markedsprøve flere opgaver end de gør dag, se figur 2. Kun 8 pct. af danskerne svarer, at færre opgaver bør markedsprøves. Danskerne er altså generelt positivt stemt over for, at flere offentlige opgaver udsættes for konkurrence. 26 pct. af danskerne mener, at deres kommune markedsprøver en passende andel opgaver i dag.

Derudover svarer knap tre ud af ti danskere (29 pct.), at de ikke ved, om deres kommune bør markedsprøve flere eller færre opgaver, end de gør i dag. Det kan hænge sammen med, at spørgsmålet er relativt komplekst, og at mange ikke er klar over, hvad markedsprøvning af kommunens opgaver i realiteten betyder for velfærden.

Figur 2: **Mener du, at din kommune bør markedsprøve flere eller færre opgaver end tilfældet er i dag?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, oktober 2022.

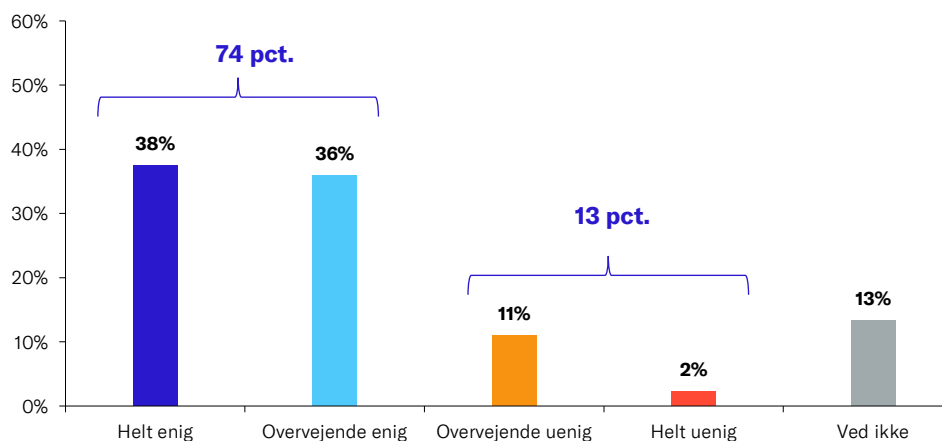
Note: n = 1.019.

Kvalitet betyder mere for danskerne, end om leverandøren er privat eller offentlig

Én af årsagerne til, at danskerne i vid udstrækning ønsker mere konkurrenceudsættelse i deres kommuner, kan være, at langt de fleste bekymrer sig mere om kvaliteten og indholdet af opgaven, end om den leveres af en offentlig eller privat leverandør.

Dansk Erhvervs undersøgelse viser, at 74 pct. af danskerne mener, at den bedst mulige kvalitet i velfærden betyder mere, end om velfærden leveres af en offentlig eller privat leverandør, se figur 3. Kun 13 pct. af danskerne mener, at leverandøren er mere afgørende.

Figur 3: **Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn: 'Bedst mulig kvalitet i velfærden betyder mere, end om velfærden leveres af en offentlig eller privat leverandør?'**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, oktober 2022.

Note: n = 1.019.

Resultaterne i figur 3 bakker op om resultaterne i figur 2. Generelt ønsker danskerne, at flere offentlige opgaver markedsprøves med henblik på at få den bedst mulige kvalitet til prisen.

Befolkningens holdning flugter med SVM-regeringens udmeldinger

Befolkningens besvarelser i Dansk Erhvervs undersøgelse er i øvrigt i tråd med den nye SVM-regerings ambitioner, fremsat i regeringsgrundlaget fra 14. december 2022. Her står bl.a., at regeringen vil "Styrke samarbejdet mellem den offentlige og private sektor, hvor der sikres en større ligestilling og konkurrence mellem leverandører (...)"^{vii} Der står også, at regeringen "gennem en vifte af forskellige offentlige og private tilbud (skal) fremme udvikling og innovation, så flere får lyst til og mulighed for at byde ind på velfærdsopgaver – og det uanset, om det sker i offentligt eller privat regi – så forskellige former for institutioner vil lære af hinanden med afsæt i borgerens frie valg."^{viii}

Om dette notat

Arbejdet med analysenotatet er afsluttet den 19. december 2022.

Om Dansk Erhvervs befolkningsundersøgelse

Norstat har i oktober 2022 på vegne af Dansk Erhverv foretaget en befolkningsundersøgelse om danskernes holdning til kommunernes grad af konkurrenceudsættelse. Norstat har spurgt 1.019 danskere, som afspejler målgruppen på variablene køn, alder og region. Den maksimale stikprøveusikkerhed i en undersøgelse med 1.019 respondenter er +- 3,1 procentpoint. Usikkerheden er større i figurer med færre respondenter.

Om Dansk Erhvervs Analysenotater

Dansk Erhverv udarbejder løbende analyser, som samles i analysenotater. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs analysenotater med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Kontakt

Henvendelser angående offentligt-privat samarbejde kan ske til markedschef Morten Jung på mju@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6077 eller til politisk konsulent Mette Oxholm på meox@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6065.

Henvendelser angående analysen kan ske til økonom Christine Sinkjær-Rasmussen på chsi@danskerhverv.dk eller på tlf. 3374 6156.

Noter

ⁱ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: "Status for offentlig konkurrence 2021", s. 76. Tallet er for 2020.

ⁱⁱ Indikator for konkurrenceudsættelse, www.noegletal.dk, gennemsnit for landets kommuner 2021.

ⁱⁱⁱ Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: "Status for offentlig konkurrence 2021", s. 5.

^{iv} Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: "Status for offentlig konkurrence 2021", s. 77.

^v Indenrigs- og boligministeriet, Konkurrenceudsættelse, 17-12-2022, [Konkurrenceudsættelse \(im.dk\)](https://im.dk)

^{vi} Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen: "Status for offentlig konkurrence 2021", s. 75.

^{vii} Regeringsgrundlag, "Ansvar for Danmark", s. 16, SMV-regeringen, 14. december 2022: [Regeringsgrundlag 2022 - Statsministeriet \(stm.dk\)](#)

^{viii} Regeringsgrundlag, "Ansvar for Danmark", s. 15, SMV-regeringen, 14. december 2022: [Regeringsgrundlag 2022 - Statsministeriet \(stm.dk\)](#)